

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

3AM602 Evaluace v kultuře

Mgr. Jakub Grosman

Katedra arts managementu, FPH VŠE v Praze

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- organizační úroveň

- využití metod / struktura evaluace se odvíjí od kontextu kulturní politiky / povahy kulturní aktivity / etc.
- aktéři se liší v závislosti na hierarchické úrovni
 - program > projekt > událost

- kulturní program

- evaluace sleduje časovou osu
 - určení horizontu očekávaných dopadů jednotlivých kulturních aktivit
 - hodnocení synergických efektů
 - vnější dopady programu _ zakládání pozitivních externalit
 - ekonomické efekty _ upozaděné

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- hodnocení vnějších efektů s časovým odstupem
 - objektivní dopad kulturního programu
 - ovlivnění externalit
 - side effects
- stát
 - garant dlouhodobé kulturní politiky _ strategický dokument
 - garant efektivního využití veřejných zdrojů pro dosažení cílů
 - požadavek kontinuity
 - změna politické garnitury > odlišná optika > změna preferencí / cílů
 - periodicitu cílů
 - politická objektivizace

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- orgány regionální správy
 - teritoriálně / politicky vymezené
 - dlouhodobá politická strategie
 - ne vždy vyjádřená _ požadavek na tvorbu oficiálních dokumentů
 - jako stvrzení vize
 - subsystém národní kulturní politiky
 - evaluace na základě vytipování cílů kulturního rozvoje regionu / očekávání uplatnění prostředků vložených do kultury
- města
 - ohniska kulturního života regionů
 - požadavek dlouhodobého výhledu
 - harmonizace _ rozvoj kultury > kulturní infrastruktura > vize interpretativní kultury

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- mezinárodní organizace a nadnárodní instituce
 - obvykle mimo národní zájmy / národní financování
 - realizace dlouhodobého strategického mezinárodního cíle
 - objektivizovaný na národní úroveň
 - cíl evaluace _ zpětná vazba _ vyhodnocení účinku vložených prostředků v dlouhodobém horizontu
 - obvykle přítomna závazná kritéria efektivity / požadované hodnoty
 - nežádoucí efekty nebývají brány v úvahu
- evaluace propagace / marketingu / medializace
 - požadavek další podpory kulturních programů
 - životaschopnost se dílem odvíjí od mediální strategie

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- evaluace dopadů na mezinárodní úrovni
 - státní kulturní politika _ prioritizace exportu české kultury do zahraničí
 - příliv finančních prostředků _ turismus
 - prezentace české kultury
 - vytváření pozitivní externality v názorech / hodnotových postojích
 - otevírání ekonomického prostoru pro domácí subjekty
 - překryv státní politika / kulturní diplomacie
 - nástroje evropské regionální politiky
 - programy přeshraniční spolupráce / meziregionální spolupráce / vědecké / edukativní programy ERASMUS / Leonardo / etc.

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- kulturní projekt

- vázány na nejširší okruh aktérů kulturního života
 - znakem je schopnost ideově / organizačně sladit zdroje k dosažení cíle
 - realizace společných zájmů
 - nároky na management _ přesvědčení zdánlivě nesourodých organizací / skupin ke kooperaci
- vlastní rozpočet / stanovené cíle
- otázky kvality / dramaturgie
- evaluace kulturně-politického vyznění / rozpočtových aspektů / účinnosti použitých manažerských metod / mediální strategie
- otázka evaluace kulturních událostí včetně vyznění

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- aktéři regionální samosprávy
 - orgány krajské kulturní správy
 - role _ rozvoj kulturního života v teritoriu / koordinace aktivit / lokálních aktérů / rozvoj kulturní tvorby / udržování / prezentace kulturního dědictví
 - návaznost na státní kulturní politiku
 - > regionální kulturní politika
 - dlouhodobým cílem je kultivace sociálního prostředí / zvyšování vnímavosti obyvatelstva vůči kultuře / umění
 - objektivizace potřeby finančních zdrojů z krajských rozpočtů
 - formulace metod / nástrojů kofinancování
 - stabilní spolupráce s občanským / privátním sektorem
 - propojení interpretativní kultury / hmotné kultury

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- municipality
 - politické orgány měst (obcí / subjekty řízení kultury
 - kulturní projekty vázané ideovými základy spojenými s lokální identitou
 - vazba na významné osobnosti / události / tradice / sídla / etc.
 - organizace finančních toků / získávání prostředků z veřejných / privátních zdrojů
 - aktivizace rozvojového potenciálu lokalit
 - obeznámenost s lokálním prostředím / obyvateli
 - politicky odlišný přístup
 - ve větších městech ~ regionální aktéři
 - v menších obcích _ malá kapacita pro kulturní projekty / kvalitní organizace kulturních událostí

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- příspěvkové organizace
 - nejvýznamnější organizátoři kulturních projektů v ČR
 - NPÚ / Národní muzeum / Národní technické muzeum
 - vysoká odborná úroveň _ kultura / management / etc.
 - obeznámenost s legislativou
 - rozsáhlé personální zázemí
 - trvalé organizační složky
 - poskytování organizace / poradenství
 - dohled nad uměleckou / technickou úrovní
 - schopnost kontroly nad užitím prostředků
 - realizace projektů _ významný zdroj příjmů příspěvkových organizací

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- podnikatelé
 - evaluace jako součást podnikatelského projektu
 - tvorba zisku / širší ekonomické dopady
 - side effects _ pro podnikatele obvykle druhořadé
 - PR / marketing / CSR
 - vázanost pravidly veřejného sektoru
 - totožná kritéria evaluace
 - rizika _ využití prostředků pro marginální události / nadprodukce aktivit
 - evaluace _ zaměřena na komparaci / metodu 3e / vyhodnocování side effects / externalit / udržitelnost
 - udržitelnost klíčová pro dlouhodobé využití veřejných zdrojů

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- vlastníci kulturních zařízení
 - omezená část kulturního dědictví je veřejná
 - > nutná součinnost se soukromými vlastníky
 - omezenost legislativou vůči vlastnictví / nakládání se statky kulturní povahy
 - plná rizika _ absence kompenzace rizik / škod / právních postihů
 - fyzické osoby _ individuální rizika / nemožnost využít finanční / daňové mechanismy spojené s podnikáním
- provozovatelé kulturní infrastruktury
 - klíčoví aktéři soukromého / veřejného sektoru
 - absence požadavku ekonomického výsledku kulturního zařízení
 - hmotná odpovědnost / riziko ztráty reputace

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- správci památkových objektů / ředitelé / manažeři kulturních zařízení / zástupci veřejných kulturních organizací v gesci municipalit / manažeři objektů vázaní osobní majetkoprávní zodpovědností
- sledování rámcových cílů zaměstnavatele
- ovlivňují výsledný efekt událostí
- evaluace _ srovnávání výsledků událostí v rámci projektu / porovnání nákladů událostí ve vztahu k výsledku projektu / specifikace bariér v součinnosti mezi aktéry
 - vyhodnocení událostí ve vztahu k cílům projektu
- rizika _ dlouhodobé synchronní efekty projektů _ dílčí neúspěch může ovlivnit celý projekt

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- základní typy aktérů
 - správa / administrativa na úseku kulturního rozvoje regionu _ oddělení kultury krajských úřadů / administrativní struktury měst a ORP / dislokovaná pracoviště velkých příspěvkových organizací / regionální rozvojové agentury
 - kulturní organizace s regionální působností s dopadem kulturní politiky regionů / měst s vlastním zázemím pro pořádání kulturních událostí _ oblastní divadla / krajské galerie / kulturní centra / etc.
 - velké veřejnoprávní / neziskové organizace / soukromé organizace s vlivem na regionální produkci kultury disponující s vlastním zázemím pro pořádání kulturních událostí
- obvyklé _ spolky / občanské iniciativy / lokální instituce / etc.

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- dobrovolnické aktivity
 - především projekty se širším záběrem
 - naplňování kulturní tradice
 - konkrétní příležitosti
- církevní aktéři
 - kultura jako projev církevní tradice
 - sekularizované regiony _ slabší opora kulturních projektů
 - nové církve _ propojení církevní tradice s trendy v kultuře
- donátoři / mecenáši
 - nekonzistence legislativního / správního rámce poskytování podpory

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- amatérští umělci
 - interpreti / tvůrci
 - nevyváženost umělecké základny v ČR
 - regiony / obory
 - rozpor zdroje vs. nároky na kvalitu
 - potřeba importu umělců
 - riziko slabé provázanosti s regionální uměleckou základnou
 - > snížení úrovně projektu

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- kulturní událost

- preference vnitřního hodnocení _ 3e

- účelnost _ dosažení cílů
- účinnost _ adekvátnost použitých prostředků
- hospodárnost _ efektivita prostředků

- vnější dopady

- na spotřebitele _ naplnění očekávání
- z hlediska kulturní politiky _ integrace s kulturní politikou
- z hlediska dlouhodobých dopadů

- analýza vlivu

- korporací / spolků / dobrovolníků / aktérů místní správy / podnikatelů / donátorů / etc.

Organizační úroveň, aktéři, specifika veřejné správy na národní, regionální a lokální úrovni, vazby na kulturní politiku, evaluace v oblasti hmotné a nehmotné kultury

- literatura / zdroje:

PATOČKA, J. A KOL. (2017). Evaluace v kultuře. Ekonomické hodnocení kulturních událostí a festivalů. Professional Publishing.

FRIČ, P., & POSPÍŠILOVÁ, T. (2010). Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v české společnosti na začátku 21. století. Praha: AGNES.

REEVES, M. (2002). Measuring the economic and social impact of the arts: a review. London: Arts Council of England.

PATOČKA, J., & HEŘMANOVÁ, E. (2008). Lokální a regionální kultura v České Republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví. Aspi.

SNOWBALL, J. D. (2007). Measuring the value of culture: Methods and examples in cultural economics. Springer Science & Business Media.

9 týdnů baroka, dostupné na www.baroko2015.cz

Karel IV. – 700 let – Oslavy výročí, dostupné na www.otecvlasti.eu

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

